

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

10 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir,

Judecătorii: Toma Nadejda și Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2018, în cauza penală în privința lui

Russu Vitali xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.04.2016 – 26.02.2018;

Instanța de apel: 06.04.2018 – 07.06.2018;

Instanța de recurs: 20.07.2018 – 10.10.2018.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Central din 26 februarie 2018, Russu Vitali a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 7 (șapte) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a sumei de 3485 (trei mii patru sute optzeci și cinci) lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt că Russu Vitali, la 28 noiembrie 2015, între orele 01:00-01:30, fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând cu scopul de a se răzbuna pe Bîrsan Alexandru, având asupra sa un cuțit, a pătruns în apartamentul xxxxx, unde știa cu certitudine că se află Bîrsan Alexandru, i-a aplicat acestuia cu cuțitul mai multe lovituri, în urma cărora la Bîrsan Alexandru s-au constatat leziuni corporale sub formă de plagă tăiat înțepată penetrantă în cavitatea toracică la nivelul hemitoracelui stâng suprafața anterioară cu emfitez subcutanat la acest nivel, plăgi tăiat înțepate în regiunea hemitoracelui drept suprafața posterioară, plaga tăiată în regiunea cervicală posterioară care potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 2948/D din 23 decembrie 2015, au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect tăietor-înțepător, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață.*

3. Avocatul Ropot Veaceslav în numele inculpatului a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa minimă prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal sau art. 90¹ alin. (1), (3) Cod penal și cu respingerea cerinței acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 3485 lei.

În motivarea apelului a menționat că prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. art. 76 alin. (1) lit. f), g), 78 alin. (1) lit. a), 90, 90¹ Cod penal.

Totodată, cu referire la admiterea cerinței acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului, apărarea a invocat că această dispoziție este abuzivă, deoarece aceste cheltuieli urmează a fi suportate de către stat, atâta timp cât procesul acuzatorial este inițiat de stat, iar sarcina probațiunii în revine organului de urmărire penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2018, a fost admis apelul, casată parțial sentința în partea încasării cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care cerința acuzatorului de stat cu privire la încasarea sumei de 3485 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Întru argumentarea soluției pronunțate instanța de apel a statuat, că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și just a concluzionat vinovăția inculpatului Russu Vitali în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal.

Totodată, instanța de apel ținând cont de prevederile art. art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal, de principiul umanismului, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor grave, de personalitatea inculpatului, care anterior a fost condamnat de mai multe ori (f.d. 124-135, vol.I), la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, s-a eschivat de la răspunderea penală, fiind anunțat în căutare, a enunțat că prima instanță a ajuns la concluzia rezonabilă că doar pedeapsa închisorii este echitabilă și proporțională cu pericolul social al infracțiunii și persoanei inculpatului, și în mod eficient își va atinge scopul de restabilire a echității sociale și prevenție în săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea inculpatului cât și a altor persoane.

4.2. Instanța de apel a remarcat, că prima instanță eronat a ajuns la concluzia de admitere a cerinței acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 3485 lei, în beneficiul statului.

Având în susținere prevederile art. art. 227-229 Cod de procedură penală, instanța de apel a menționat că sumele solicitate de acuzatorul de stat nu constituie cheltuieli judiciare care pot fi puse în sarcina inculpatului Russu Vitali.

Potrivit art. 2 al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016, ordonator al expertizei judiciare - este organul de urmărire penală, instanța de judecată sau un alt participant al unui proces derulat conform legislației de procedură civilă, penală sau contravențională (denumită în continuare legislație de procedură), care are dreptul de a dispune sau de a solicita în mod independent efectuarea unei expertize judiciare.

Instanța de apel a reținut, că rapoartele de expertiză medico-legală nr. 5976 din 02 decembrie 2015 (f.d. 51-52, vol.I), nr. 2948/D din 11 decembrie 2015 (f.d. 53-54, vol.I) la costul de 57 lei, nr. 138 din 07 martie 2016 (f.d. 55-57, vol.I) la costul de 933 lei, nr. 139 din 07 martie 2016 (f.d. 58-60, vol.I) au fost efectuate în baza ordonanțelor procurorului de numire a expertizei medico-legale pentru a stabili gradul vătămarilor corporale cauzate lui Bîrsan Alexandru și Russu Vitali, care au fost emise în vederea determinării dacă în acțiunile lui Russu Vitali sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal.

Prin urmare, ordonatorul expertizei la caz este organul de urmărire penală, care în baza art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a dispus efectuarea expertizei judiciare în mod obligatoriu, pentru constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii deoarece prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

Astfel, cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat care au fost necesare pentru efectuarea expertizelor medico-legale sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, iar normele procedurale nu prevăd achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare care constituie cheltuieli de expertiză.

5. Procurorul, în termenul prevăzut de lege, invocând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia în partea prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatului Russu Vitalie a sumei de 3485 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată cu menținerea în această parte a sentinței.

În argumentarea recursului menționează, că instanța de apel în cadrul examinării cauzei nu a luat în considerație faptul, că de către stat au fost suportate cheltuieli în sumă de 3485 lei la realizarea expertizei, sumă ce urma a fi încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. art. 227 - 229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art. art. 385 alin. (1) pct. 14), art. 397 pct. 5) Cod de procedură penală, nu a dispus acest fapt.

De asemenea relevă acuzatorul de stat, că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că:

- prin modificările survenite în Codul de procedură penală, în vigoare din 09 februarie 2018, legislatorul a exclus prevederile art. 143 alin. (2) Cod de

procedură penală, care instituia obligația statului de a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale;

- instanța de apel a omis din vedere prevederile art. 4 alin. (1) Cod de procedură penală, conform cărora „în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească”;

- legea procesual penală nu are caracter retroactiv și deci este irezonabil a fi invocate prevederile art. art. 8, 10 Cod penal, în partea ce ține de aplicabilitatea normelor procesuale penale.

6. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul reține că recurentul invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume că, în viziunea sa, instanța de apel greșit a casat sentința primei instanțe în partea prin care a fost admisă solicitarea procurorului cu privire la încasarea în beneficiul statului din contul inculpatului a sumei de 3485 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare, pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță de respingere a solicitării date.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele

probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a casa sentința în partea încasării cheltuielilor de judecată și pronunțării unei noi soluții privind respingerea ca neîntemeiată a solicitării procurorului privind încasarea în beneficiul statului din contul inculpatului a sumei de 3485 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

Astfel, art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin. (3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;

2) cheltuielile de cazare;

3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;

4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței. (3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective. (4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal conchide, că instanța de apel corect a reținut, că raportul de expertiză medico-legală nr. 5976 din 02 decembrie 2015 (f.d. 51-52, vol.I) a fost efectuat în baza ordonanței

organului de urmărire penală din 28 noiembrie 2015 (f.d. 39, vol.I) în vederea stabilirii leziunilor corporale la cet. Russu Vitalie; raportul de expertiză medico-legală nr. 2948/D din 23 decembrie 2015 (f.d. 53-54, vol.I) a fost efectuat în baza ordonanței organului de urmărire penală din 11 decembrie 2015 (f.d. 40, vol.I) în vederea stabilirii leziunilor corporale la cet. Bîrsan Alexandru; rapoartele de expertiză medico-legală nr. 138 din 15 martie 2016 și nr. 139 din 14 martie 2016 (f.d. 55-57, 58-60, vol.I) au fost efectuate în baza ordonanțelor organului de urmărire penală din 04 martie 2016 (f.d. 41-42, vol.I) în vederea stabilirii apartenenței urmelor de sânge depistate pe obiectele ridicate de la fața locului.

Potrivit prevederilor art. 75 alin. (3) al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016, în vigoare din 10 decembrie 2016, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

Raportând prevederile legale citate la circumstanțele speței, Colegiul penal conchide că aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așadar, instanța de recurs atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea gradului leziunilor corporale cauzate părții vătămate, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind săvârșirea infracțiunii.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art. art. 414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurent prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu a fost constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În corespundere cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2018, în cauza penală în privința lui *Russu Vitali xxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **09 noiembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor